

Samen pionieren

Door Laurens van der Varst, 20 oktober 2021

We bevonden ons middenin de coronacrisis. De opluchting over het afwenden van de eerste golf lag alweer lang achter ons. De vreugde en opwinding over de heerlijke zomer, zonder al te strenge regels, was inmiddels verdwenen. De woede en frustraties namen zichtbaar toe. Ondernemers klaagden. Het was kommer en kwel: depressies, burn-outs onder jongeren, avondklok en coronapas. Op weg naar de feestdagen van dat eerste coronajaar stommelden we met elkaar een gitzwarte tunnel in... Wat ons restte: niet meer of minder dan een doemscenario.

Wat stond er met de jaarwisseling wel niet allemaal te gebeuren? Zouden mensen het vuurwerkverbod opvolgen? Zouden er massaal rellen uitbreken, een explosie van geweld ontstaan? Zouden uitzinnige menigten en 'coronawappies' zorgen voor nieuwe 'super spreader events'?

Niemand die het wist.

Onze reguliere 'fall-back option' als overheid, een noodplan of scenario, was er niet. Dit hadden we niet eerder meegemaakt...de onzekerheid en angst onder bevolking en openbaar bestuur waren groot. Wat nu? Het was vijf voor twaalf.

Zelf was ik als teamleider actief geweest binnen een net opgericht landelijk crisisteam. Onze belangrijkste taak: kennis mobiliseren voor veiligheidsregio's om maatschappelijke veerkracht te bevorderen.

We hadden een aardig netwerk opgebouwd met deskundigen van universiteiten en andere maatschappelijke organisaties zoals het Rode Kruis. Collega's en ik organiseerden een webinar over lessen uit eerdere pandemieën, waarin vier historici de luisteraars meenamen in een meeslepend verhaal over sociale veerkracht en maatschappelijke reacties op lockdowns tijdens de Pest en Spaanse Griep. Dat webinar bleek een schot in de roos. Het was voor velen een inspirerende bijeenkomst; loskomen uit de waan van de dag, nieuwe ideeën opdoen, een beetje hoop putten (eerdere generaties hebben dit onheil ook doorstaan).

Helaas werd ons team, gelijk met de landelijke crisisstructuur, voor de zomer 'afgeschaald' (lees: ontmanteld). En zat mijn team, net als u en ik, thuis op de bank, moedeloos toe te kijken naar alle verwickelingen in het land. Woedend waren we, dat we met onze kennis en ideeën niet konden bijdragen. Vreselijk frustrerend. Maar dat was wat er gebeurde. Dagen en weken verstreken.

Toch voelde iedereen dat corona nog niet ten einde was. Dat deze slepende crisis nog tot een hoop gedoe zou leiden.

Al rap liepen de cijfers weer op, ontstond er een nijpend beddentekort en werden de maatregelen weer aangescherpt...

Uit onze netwerken vingen we in die maanden signalen op, waaruit een grote zorg sprak over het verloop van de feestdagen. Daarop wilden we graag inspelen, veiligheidsregio's met actuele kennis

voeden. Maar ja, geen geld, tergend stroperige procedures, weinig lef en initiatief. Wat nu? Was er dan helemaal niets dat we konden doen?

Uiteindelijk hebben we, heel laagdrempelig en klein, op eigen initiatief en gesteund door een leidinggevende, in die maanden online bijeenkomsten georganiseerd. Vrij toegankelijk, open voor iedereen die inspiratie en houvast zocht. We vroegen experts om eigen ervaringen en kennis met de groep te delen, daarna zochten we de dialoog: wat speelt er? Waar lopen jullie tegenaan? Aan welke oplossingen werken jullie? Hoe kan de groep je daarbij helpen?

Het mooie was; door het delen van problemen en obstakels, het daarin kwetsbaar tonen (we weten het eigenlijk niet zo goed, het is de eerste keer dat we dit meemaken), ontstond ineens ruimte. Ruimte voor deelnemers om eigen worstelingen en opgedane ervaringen te vertellen. Waar deze online bijeenkomsten aarzelend waren gestart, zagen we langzaam een twinkeling in de ogen van deelnemers ontstaan. Uit het hele land begonnen mensen ervaringen in te brengen, ideeën uit te wisselen, elkaar te helpen met suggesties; er werden contactgegevens uitgewisseld, nieuwe verbindingen gelegd. Het bruiste, er zat weer leven in dat online overleg. Dat was boeiend om te zien. Dit gezelschap, voor het eerst met elkaar bijeen, begon samen te pionieren. Samen te ontdekken.

Wat ons tijdens die bijeenkomsten hielp is dat we het eigenlijk allemaal niet zo goed meer wisten. Het 'niet weten', en dat durven toegeven, ons kwetsbaar tonen, bracht ons in de aanloop naar de jaarwisseling verder. We stelden elkaar vragen, luisterden, waren nieuwsgierig. Ik vond dat een verademing, zeker in de huidige tijd, waar vooral het 'zeker weten' beloond lijkt te worden.

Ook de collegialiteit viel op. We zaten met elkaar in hetzelfde schuitje en waren bereid van en met elkaar te leren. We schreven niet voor ('zo zult gij het doen!'), maar iedereen kon zelf beslissen wat hij meenam uit die bijeenkomsten. Er was geen goed of fout.

Waren die bijeenkomsten voor deelnemers relevant? Ja, dat denk ik wel. Ze boden deelnemers steun en inspiratie en leidden tot nieuwe inzichten voor beleidsvorming. Ook kregen we met elkaar beter begrip van sociale veerkracht en beseften ons: de oplossing ligt in ons eigen kwetsbaar (durven) zijn.

Dat kwetsbare dus, dat maakt ons als mensen veerkrachtig!

En die rellen?

Ja!

Die kwamen er dus niet.